

IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING TUTGAN O'RNI

Ochildiyeva Naima Mengziya qizi

Termiz Agrotexnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti

Agrobiznes va investitsion faoliyat yo'nalishi

4-bosqich talabasi

Annotatsiya: Kichik bizneslar va xususiy tadbirkorlik iqtisodiyotni o'zlashtirish va rivojlantirishda kelajakni yaratishda muhim qatnashchilar sifatida katta ahamiyatga ega. Ularning innovatsiya, ish yaratish, iqtisodiy diversifikatsiya, va ommaviy taraqqiyotni oshirishdagi ahamiyatli o'rnini nazar ostiga olish juda muhimdir. Bu maqsadga erishish uchun mamlakatimiz rahbari tomonidan ham bir qancha farmon va qarorlarning ishlab chiqilishi kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni samaradorlini oshirishga albatta xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Kichik bizneslar , iqtisodiyot, liberallashtirish, sub'ektlari faoliyat, innovatsiyalar, kreativlik, diversifikatsiya;

Iqtisodiyotni yanada rivojlantirish va liberallashtirishga yo'naltirilgan makro iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini saqlab qolish, milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish va jadal rivojlantirish, iqtisodiyotda davlat ishtirokini kamaytirish bo'yicha institutsional va tarkibiy islohotlarni davom ettirish, xususiy mulk huquqini himoya qilish va uning ustuvor mavqeini yanada kuchaytirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojini rag'batlantirish, hududlar, tuman va shaharlarni kompleks va mutanosib holda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiy ettirish, investitsiyaviy muhitni yaxshilash orqali mamlakatimiz iqtisodiyoti tarmoqlari va hududlariga xorijiy sarmoyalarni faol jalb etish".Mamlakatimizda ishbilarmonlik muhitini yanada yaxshilash bo'yicha amalga oshirilayotgan kompleks chora-tadbirlar kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni jadal rivojlantirish va barqaror iqtisodiy o'sish sur'atlarini ta'minlash imkonini bermogda.

Kichik bizneslar va xususiy tadbirkorlik iqtisodiyotni rivojlantirishda ahamiyatli rollarni o'ynaydilar. Ularning tutgan o'rnini quyidagilardan iborat bo'lishi mumkin:

- Ish yaratish: Kichik bizneslar va xususiy tadbirkorlik o'zlariga mahalliy ish o'rinlarini yaratishda muhim vazifani bajaradilar. Ular mahalliy jamoatni ishga qo'shish, ishsizlik darajasini pastga olib tashlash va insonlarni ish bilan ta'minlashga yordam berishadi.
- Innovatsiyalar va kreativlik: Katta tadbirkorlikning o'rinli innovatsiyalarni rivojlantirishga aksincha, kichik bizneslar va tadbirkorlar ko'plab yangi ideya va

tahlilni muhokama qilishga o'zlashtiradi. Ularning kamajon va flexibliklari, yangiliklarni tez va samarali bajarishga imkoniyat beradi.

- Mahalliy iqtisodiy rivojlanish: Kichik bizneslar va xususiy tadbirkorlik, birlamchi iqtisodiyotlarni kuchaytirish va rivojlantirishda o'zlariga xos vazifani bajaradilar. Ular mahalliy resurslarni qo'llash, mahalliy savdo tarmoqlari bilan ishlash va mahalliy iqtisodiyotni kuchaytirishga yordam berishadi.
- Konkurentsia va tanqidiy darajada muvaffaqiyat: Kichik bizneslar va tadbirkorlar, katta korporatsiyalarga nisbatan keng konkurentsia muhitida ham muvaffaqiyat qo'lga kiritishi mumkin. Ularning tez va samarali qarorlar olishi, yangi xizmatlar va mahsulotlar taklif etishi, xaridorlar bilan yaxshi aloqada bo'lishi katta tadbirkorliklarni ham tanqid etishga imkoniyat beradi.
- Iqtisodiy diversifikatsiya; Kichik bizneslar va tadbirkorlar iqtisodiy diversifikatsiyani o'zlashtirishga yordam beradi. Ularning o'zlariga xos nişalar va sohasi bo'lishi, iqtisodiy tarmoqlarni kengaytirish va risklarni bo'lishga yordam beradi.
- Milliy tadbirkorlikni o'zgartirish: Kichik bizneslar va xususiy tadbirkorlik, milliy iqtisodiyotdagi tadbirkorlik ruhini o'zgartirishda muhim rol o'ynaydi. Ularning o'zlariga xos xarajatlari, mahsulotlari va xizmatlari milliy kimyoviyat va identifikatsiyani rivojlantirishga yordam beradi.
- Inson resurslari va jamoatni taraqqiyotga olib kelish: Kichik bizneslar va xususiy tadbirkorlar mahalliy ishchilar va yetarli ta'lim olishga ega bo'lgan yoshlarga ish imkoniyati yaratish orqali jamoatni taraqqiyotga olib kelishga yordam beradi.

Bundan tashqari O'zbekistonda kichik biznes korxonalarini barpo etish orqali mustaqil xo'jalik yurituvchi mulk egalari shakllandi. Kichik biznes korxonalarini bozor iqtisodiyotiga xos turli makroiqtisodiy shart-sharoitlar va talablariga moslashishi imkoniyatlariga egaligi bilan ustuvor ahamiyatga ega. Iqtisodiyotning turli tarmoqlarida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish milliy iqtisodiyotimiz barqarorligini ta'minlashning muhim makroiqtisodiy omillaridan biri hisoblanadi. Keyingi yillarda kichik biznes taraqqiyoti natijasida ularning mamlakatda yaratilayotgan yalpi ichki mahsulot salmog'idagi ulushining ortib borayotganligi bilan izohlash mumkin.

Shuningdek, kichik bizneslar va xususiy tadbirkorlar iqtisodiy diversifikatsiya, innovatsiya va ish yaratishning yirik ishchi darajada bo'lgan muhim vositalariga aylandi. Bu esa iqtisodiyotni samarali va qiziqarli qilishda o'rinli rol o'ynaydi.

Xulosa qilib aytish mumkinki bugungi kunda bu soha nafaqat iqtisodiyotning o'sish sur'atlarini jadallashtirishda, balki mamlakatimiz uchun nihoyatda muhim bo'lgan bandlik va aholi daromadlarini oshirish masalalarini hal etishda ham etakchi o'rin tutmoqda. Shu sababli, kichik biznes sub'ektlari faoliyatini o'rganish va sohada mavjud muammolarni yechish yo'larini tadqiq qilish va ularning samaradorligini

oshirish muhim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sho diyeva, G. (2021). Innovation iqtisodiyot sharoitida tadbirkorlikni rivojlantirishning ayrim nazariy jihatlari. Iqtisodiyot va ta'lim, (4), 210- 215.
2. SHADIYEVA, G. (2020). Social and economic concept of “Family economy”, its development and conceptual ways to raise welfare. ЭКОНОМИКА, (9), 168-176.
3. Mardievna, S. G., & Boltaevna, S. F. (2021). The role of public-private partnerships in attracting investment projects in the transport sector. Journal of Contemporary Issues in Business and Government Vol, 27(6).
4. Shadieva, G. M., & Kuvandikov, S. O. (2021). " МАХАЛЛАБАЙ" APPROACH TO ASSESSING THE ROLE OF FAMILY ENTREPRENEURSHIP IN REGIONAL DEVELOPMENT. Экономика: анализы и прогнозы, (3), 122-126.